

Protocoll

Hållit

På Stockholms Slott

Den 30 Martii 1792,

När

Det Kongl. Liket Öpnades

Kong.Maj:t, som ansett nödvändigt, både enligt hwad wid slika bedröflige tillfällen wanligt warit och i anseende til närwarande omständigheter, at låta öppna högstsalig konungens lik, hade dagen förut updramt Herr Grefwen och Riks-Marskalken at deriwid wara närwarande och at besörja hwad i akt tagas borde. Hans Maj:t hade tilika befalt undertecknad at deriwid föra Protocollet, och genom Rådigt Bref antydt General-Directeuren och Riddaren af Acrel att draga försorg om verkställigheten til i dag klokän 4 eftermiddagen.

Öpningen skulle förrättas af Öfwer-Directeuren Doktor Theel med biträde af Professorn Doctor Hagström i närwaro af de läkare, hwilka under konungens sista sjukdom upwaktat, så wäl som af konl. Collegii Medici och Chirurgiska Societetens Ledamöter.

Som högsalig konungen uti sin livstid flere gånger förbudit balsamering af des kropp, efter döden, såsom stridande emot Skaparens förwandlingslagar, så hade Hans Maj:t äfwen derutinnan med wördsam lydnad welat uppfylla denna Sin högsalig herr Faders vilja.

Til underdånig åtlydnad af konungens nådiga befallning, infunno sig nu wid ofwansagde tima uti högstsalig konungens Audience-rum på Kongl. Slottet Deras Excellencer herr Grefwen och Riks-Drotsen samt herr Grefwen och Riks-Marskalken, hwilken å konungen höga wägnar anmodat att härwid tillika wara närwarande.

Deras Excellencer herr Grefwe Falkenberg, herr Grefwe Axel Fersen, herr Grefwe Brahe, herr Friherre Sparre, herr Friherre Liljencrants, herr Friherre Ridderstolpe, Præsidenten herr Grefwe Ruuth, General-Lieutnanten herr Grefwe Posse, General-Lieutnant herr Friherre Duvall.

Närwarande woro äfwen

Konungens Öfwerste kammarherre m.m. herr Grefwe Nils Posse, så wäl som samtliche Des Öfwerste Kammar-junkare, Förste Embetsmän af Kongl. Hof-Staten, Capitaine-Lieutnanter af Lif-Drabanterne, hwilka af Sjukdom icke woro hindrade af sig infinna; Likaledes konungens Kamar-Junkare Jenn George de Besche, Carl Borgenstierna, Otto R Möllersvärd, Aug. Fredr. Palmfeldt, och de den dagen Wakthafwande Officerare.

Wid ingången till Sängkammaren höllo twänne Kongl. Lif-Drabanter wakt.

Sedan Deras Excellenser, herr Grefwen och Riks-Drotsen samt herr Grefwen och Riks-Marskalken igenom Capitaine-Lieutnanden Grefwe Robert Rosen hos hans Kongl. Höghet Hertigen af Södermanland anmält at allting nu war i behörig ordning, och hans Kongl. Höghet meddelat Des Nådiga Befallning om verkställigheten, inträdde uti Sängkamaren jemte herr Grefwen och Riks-Drotsen samt herr Grefwen och Riks-Marskalken ofwannämnde herrar och öfrige Embetsmän.

Det Kongl. Liket flyttades utur sängen til et bord under det främre fönstret wid dören til Galeriet, der öppningen förrättades af Öfwer-Directeuren Doktor Theel med biträde af Professoren Doctor Hagström, hwilka deröfwer sedermera aflemnat följande berättelse:

1:o Såret efter skottet i weka ryggen helt nära ryggraden på wänstra sidan något up om höften och deromkring en sådan rodnad, som utwisar kallbrand djupt innanföre. För öfrigt fants ingen ting utwärt, men hela kroppen omgifwen med ganska tjockt fett.

2:o Såret undersöktes inut, och kändes då tydeligen Proceffus Transversus af tredje Ver:ebra Lumborum krossad samt samma Procefs af den fjerde ländkotan blottad.

3:o Derpå öppnades bröstet, hwarwid märktes att broskerna af refbenen woro benaktige, den wänstra lungan fastwuren och täckt med mycken stelnad slem. Hiertat stort, friskt och mycket fett.

4:o Wid bukens öppnande fans levern och miälten något möre och felaktige, men magen och små tarmarne friska, äfwen som början af de stora tarmarne; men slutet deraf efter nedstigande delen af Colon, fans den del deraf som kallas S Romanum Coli och Mefo Rectum woro gangrenerade, och derigenom något tranfacerad sammanlupen blod, men ingen sårnod kunde man derpå finna utan war bukhinnan (Peritoneum) af skottet oskadd, ehuru gangrenerad uti hela inre delen av wänstra höften (Regio Lumbaris sinistra). Men då denna hinna skildes ifrån närliggande muskler, fants emellan inre sidan af Musculus quadratus Lumborum och ytra delen af wänstra njuren, hwilken äfwen mot des nedre del war i ytan något skadad och gangrenerad.

5:o Såret undersöktes lätteligen inifrån och fants skottet utom huden och fettets hafwa genombrat senaktiga utbredningen, början av musklarne Sacro-Lumbaris och Longgiffimus Dorsi, skadat de nämnde Proceffus Transversi af ländkotorna, gått igenom inre senaktiga utbredningen af Transversus Abdominis och köttet af Quadratus Lumborum, hwilken wäg fans nu rundt om gangrenerad.

6:o Wid nogare undersökning fants i dessa köttaktiga delar det öfwersta af en jernnubb och et hagel, samt i fettets wid njuren et hagel.

7:o Musculus Psoas på wänstra sidan war också gengrenerad samt deruti et skrot.

8:o Uti fettets emellan musklarne Transversus och Obliquus Abdominis två tum upom kanten af robenet (Crista Ilei) fans äfwen en kantig tälgd kula. De öfrige inelfwor woro i friskt tilstånd, och wid Obduction intet vidare at anmärka, än at uti tarmarne fans ännu twänne döda maskar (Afcaris Lumbricoides) sådane som den konungen under stundomen miste. Af skottets läge och utspridning syntes således omöjligheten både av des uttagning och swårigheten af des hjelpande.

D. Theel

A. Joh. Hagström

Som enligt den wid ransakningen afgivne bekännelse pistolen varit laddad med flere hagel och nubbar än de hwilka ännu kunnat igenfinnas, användes wäl dertil ytterligare möda, men när den befants blifwa fruktlös utan at tillika, då ingen balsamering ägde rum, aldeles betaga möjligheten at sedermera funna tilfridställa allmänheten af det Kongl. Likets åskådande, underättades derom herr Grefwen och Riks-Drotsen samt herr Grefwen och Riks-Marskalken

Deras Excellencer anmälde detta genast i underdånighet hos Hans Kongl. Höghet Hertigen, igenom Wakthafwande Capitainen wid Lif-Gardet Grefwe Cronhjelm.

Hans Kong. Höghet hade wid så beskaffade omständigheter och när redan bägge kulorna med det mera blifwit fundne, ansett bäst, at låta inställa vidare eftersökning, hwilken äfwen til följe deraf nu slutades.

Hans Kongl. Höghet, hwars öma sinnesrörelser under Des hjertliga sorg icke kunde tillåta åsynen af det uttagna skottet, befalte at det skulle öfwerlämnad til herr Grefwen och Riks-Drotsen för at tjena til uplysning wid ransakningen uti Kongl. Swea Hof-Rätt, hwarefter det inneslutit uti en Guld-dosa med påtecknad inscription kommer att förwaras uti Kongl. Räntekamare hwalfwet.

Hans Kong. Höghet behagade derjemte tillåta at detta Protocoll skulle igenom trycket meddelas allmänheten tillika med den här nedanføre intagne läkarens underdåniga berättelse, hwilken de efter första undersökningen af blessuren afgifwigt.

In fidem Protocolli.

E. Schröderheim

Underdånigste Rapport

Wi läkare som blifwit anbefalte at wårda och rådgöra öfwer den blessure, som genom et grymt och mordiskt skott varit konungens dyra lif ämnadr, anse wår underdåniga skyldighet fordra at framlemnna berättelse om skottets natur, gång och framledes, gifwe Nådige Gud! Lydliga utgång.

Skottet har gått in i en knapp tum til wänster om ryggraden näst öfwer höften, ungefär nedom sidodelen af den tredje ländkotan, sargat och genomborat huden och fetthinnan, som war wäl tjock, yttre senaktiga utbredningen, som betäcker musklarne Sacro Lumbaris och Latissimus Dorsi, deras köttagita början, inre senaktiga utberedningen af Musculus Transversus Abdominis och köttet av Quadratus Lumborum och derigenom samt något längre kan man med fingret undersöka såret. Direction af såret är bakifrån framåt, från ryggraden något utåt sidan til wänster och upifrån något lutande nedåt.

Skottet har förmodeligen sedermera gått ganska nära under wänstra njuren, kan antingen hafwa råkat köttet a Musculus Pfoas och således wara mycket nära wänstra uringången, sädes- puls- och blod-ådran på den sidan, eller ock genom at konungen wred kroppen snedt åt höger, har skottet wid en expiration tagit en wäg ännu mer åt sidan åt det fetten som skilier buk-musclarne Transversus och begge Obliwui från hwarandra.

Det har ännu och genom des sträckning nedåt gjort sig wäg utåt Musculus Psoas och Iiacus internus, der det wäl med mindre fara för lifwet kan ligga, så wida man ännu af symptomerna ej haft anledning at frukta det någre af der liggande stora blodkärl blifwit skadade. Ut skottet ej genomborat bukhinnan

Peritonaeum eller skadat de der innehållande inälfwor, tyctes man också af med sådan händelse förknippade symptomers ännu uteblifwande med wisshet kunna sluta.

Skottets granskap med de för lifwet högt angelägne delar, den förstörande laddning det innehölt, den deraf nödwändig utkommande retning, inflammering och bulningar helst djupdelen af såret ej kan medgifwa at något betydande af skottet nu mer kan uttagas genom skärning wäl widgad åt alla sidor, alt detta gör att wi anse skottet högst wädeligt och farligt, men hoppas alle at Den högste Guden här låtit en sådan lycksalige inträffa, som man stundom sett då wädlige får med lifwets behåll aflöpa.

Stockholm den 21 Martii 1792

Elias Salomon

Abr. Bäck

O. af Acrel.

D-H-Theel

D- Rung

C.F. v. Schulzenheim

Joh. Hagström

J. Hallman

Detta är en avskrift från en kopia av protokollet med den ursprungliga stavningen. Inga avsiktliga ändringar har gjorts och jag ber om överseende med eventuella felaktigheter i de medicinskt latinska termer som förekommer då hela protokollet är skrivet i frakturstil och är rätt svårtydd på sina ställen beroende på trycket vid kopieringen.

Vid pennan

Marie Weinefalk